

**LEIOAKO UDALEKO ETA HAREN
ERAKUNDE AUTONOMOETAKO
ENPLEGATU PUBLIKOEN ETIKA
ETA JOKABIDE KODEA**

AURKIBIDEA

1	Sarrera eta testuingurua	3
2	Objektua	4
3	Izaera	¡Error! Marcador no definido.
4	Kontzeptuak.....	¡Error! Marcador no definido.
5	Balio-etikoak eta jokabide-arauak	5
5.1	Integritatea.....	5
5.2	Impartzialtasuna eta objektibotasuna.....	6
5.3	Zintzotasuna	7
5.3.1	Interes-gatazka.....	7
5.3.2	Oparien politika.....	7
5.4	Eredugarritasuna	7
5.5	Erantzukizuna.....	8
5.6	Errespetua	9
5.7	Eraginkortasuna eta efizientzia	10
5.8	Bikaintasuna eta dedikazioa.....	11
5.9	Lidergoa.....	11
5.10	Berrikuntza.....	12
5.11	Gardentasuna eta datuen irekiera	12
6	Leioako Udalaren Iruzuraren aurkako eta etika publikoko batzordea	13
6.1	Funtzioak.....	14
6.2	Iruzuraren aurkako eta etika publikoko batzordeak har ditzakeen neurriak.....	14
7	Berrikuspena eta eguneratzea	15

1 Sarrera eta testuingurua

Funtzio publikoko jokabide-kodeak nahiko berriak dira, baina Ekonomia Lankidetzaren eta Garapenerako Erakundeak (ELGA) edo Europako Kontseiluak duela bi hamarkada baino gehiago onartu zituzten etika publikoaren arloko dokumentuak, eta horietan osotasun-politiketan inplikatzearren alde egiten zen, ez bakarrik kargu publikoak dituzten pertsonak, baita funtzio publikoa bera ere.

Gainera, printzipio etikoak eta jokabide-arauak arautzerakoan funtzio publikoa ere kontuan hartzen duen lege-esparru batetik abiatzen gara. Ildo horretan, Enplegu Publikoaren Oinarrizko Estatutuak (gaur egun, urriaren 30eko 5/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren bidez onartutako Enplegu Publikoaren Estatutuaren Legearen testu bategina: TREBEP) 52., 53. eta 54. artikuluetan arautzen ditu enplegu publikoaren betebeharrak, bai eta haien jardunaren printzipio etikoak eta jokabide-printzipioak ere. Era berean, Euskal Enplegu Publikoari buruzko abenduaren 1eko 11/2022 Legeak 166. artikuluan ezartzen duenez, Enplegu Publikoaren Oinarrizko Estatutuaren jokabide-kodeari eta etika eta jokabide-printzipioei buruz ezarritakoari kalterik egin gabe, euskal enplegu publikoek euskal sektore publikoko kargu publikodunen jokabide-kodea arautzen duten printzipio orokor berberak errespetatuko dituzte, Kargu Publikodunen Jokabide Kodea eta haien Interes Gatazkak arautzen dituen ekainaren 26ko 1/2014 Legearen xedatutakoaren arabera.

Horrez gain, eta Gaikuntza Nazionala duten Funtzionario profesionalen kolektiboarentzat espezifikoki, Kode hau aplikagarri zaien gainerako enplegu publiko guztientzat osagarri gisa aplikatzekoa dena, gogorarazi behar da SITALen VI. Batzarrean onartutako FHCN Kode Etiko Profesionala dagoela, Salamancan 2005eko maiatzaren 12tik 14ra egin zena eta honako hau dioena:

Kode Etikoa aldatzeko borondatearen eta bikaintasun profesionalaren barruan kokatzen da.

Estatu demokratiko batean, herritarrek eskubidea dute tokiko administrazio moderno bat izateko, kalitatezkoa, eta zuzenean eragiten dieten gaietan tratatu pertsonalizatua izateko; horregatik, maila altuak eskatzen dituzte ondasun-ekoizpenaren kudeaketa optimizatzeke eta zerbitzu publikoak emateko, eraginkortasun-, efizientzia-, ekonomia- eta gardentasun-irizpideetan oinarrituta, erabakiak hartzerakoan eta herritarren parte-hartzean.

Jakin badakigu etika ankera pertsonaleko gaia dela, eta une egokian egokitzat jotzen dena egitea dakarrela, eta egungo arau juridikoek ez dituztela konpontzen Toki Administrazioako idazkariak, kontu-hartzaileen eta diruzainen jardueraren profesionalaren alderdi guztiak (gainerako langile publiko guztiei ere eragiten die).

Horregatik, uste dugu beharrezkoa dela etika-kode bat, zalantzarazko egoerak argitzea abalbidetuko duena eta jardueraren batzuetan erreferentzia izan daitekeena.

Proposatutako Kode Etikoak apustu argia eta irmoa egiten du jarduteko eredu profesional moderno eta homologoaren alde, Europako beste herrialde batzuetakoaren alde, eta Europako Parlamentuaren 2001eko irailaren 6ko Ebazpenaren bidez onartutako Jokabide Administratibo Onaren Kodetik eratorritako printzipio etikoak eta jokabide-printzipioak jasotzen ditu, Ekonomia Lankidetzaren eta Garapenerako Erakundearen (ELGA) jarraibideen alde, bai eta Sienako Adierazpenaren printzipio etikoak inspiratu zituzten nazioarteko erakundeek tokiko autonomiarik buruz egindako esperientzien eta adierazpenen alde ere. Adierazpen hori Sienan (Italia) egindako Idazkari Nagusien Nazioarteko Elkartearen Munduko Lehen Konferentzian onartu zen, 2002Kko apirilean.

Zalantzarik gabe, enplegu publikoaren jokabideak eta portaerak eragina dute beren eginkizunak betetzen dituzten erakundeetan bertan eta herritarrek erakundeak duten pertzepzioan. Integritatea ez da soilik tokiko gobernu bateko hautetsietan aldarrikatu behar, baizik eta balio horrek eragina izan behar du erakunde osoaren eta bertan lan egiten duten pertsona guztien jardunean, enplegu publikoak barne.

Herritarrei zerbitzu publikoa emateko eginkizunak betetzen dituzten pertsonak duten funtsezko zereginaz eta erakunde horrekiko konfiantza publikoa indartzeko duten balioaz jabetuta, Leioako Udalak, otsailaren 27ko 859/2023 Alkatetzaren Ebazpenean (Udalaren Osotasun Publikoan Plangintza Estrategikoko Sistema oso bat ezartzeko prozesu orokorra modu formalean aktibatzen duena) xedatutakoaren eta arrazoituaren ildotik, beharrezkotzat jo du udal-langileei ordenamendu juridikoak berak ezartzen dituen arauak betetzeko exigentziatik harago joatea, eta, horregatik, kode hori sortu da hartzaileentzako jarduera-jarraibideak sortzeko, eta horiei lagundu eta orientatuko zaie beraien lana egiten.

2 Objektua

TREBEPen 52. artikulua, enplegatu publikoen betebeharrei eta jokabide-kodeei dagokienez, xedatzen du enplegatu publikoek arretaz bete beharko dituztela esleituta dituzten zereginak, eta interes orokorrak zaindu beharko dituztela, Konstituzioa eta gainerako ordenamendu juridikoa betez, eta honako PRINTZIPIO hauen arabera jardun beharko dutela: objektibotasuna, osotasuna, neutraltasuna, erantzukizuna, inpartzialtasuna, konfidentzialtasuna, zerbitzu publikorako dedikazioa, gardentasuna, eredugarritasuna, austeritatea, irisgarritasuna, eraginkortasuna, zintzotasuna, kultura-eta ingurumen-kutsua sustatzea eta emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna errespetatzea. Horiek guztiak TREBEPen 53. artikuluan araututako printzipio etikoek eta hurrengo artikuluan, TREBEPen 54. artikuluan, arautzen dituzten jokabide-printzipioek eratzen duten Enplegatu Publikoen Jokabide Kodea inspiratzen dute.

Aurrekari horiek ikusita, kode honek beste urrats bat eman nahi du udal-enplegatu publikoek beren eginkizunekin zerikusia duten jarduera profesional guztietan hartu behar dituzten balio etikoak eta jokabide-arauak ezartzeko. Horrela, haien definizioan eta zehaztapenean aurrera egingo da, eta Leioan lokalizazio-ariketa bat egingo da, haien ezaugarriak eta errealitatea kontuan hartuta.

Dokumentu honen [helburu](#) nagusiak hauek dira:

- Leioako Udalaren osotasun-politika osatzen duten elementu nagusietako bat izatea.
- Leioako herritarrei zerbitzu publiko profesionala, inpartziala eta osoa bermatzea.
- Udaleko enplegatu publikoek herritarrei zerbitzua emateko duten bokazioa eta orientazioa sustatzea.
- Udaleko langileek funtzio publikoak betetzeko balioek duten garrantzia identifikatzea eta bultzatzea, eta horiei lotutako jokabide-arauak deskribatzea.
- Udala erakunde gisa legitimatzea eta herritarrek erakundearengan duten konfiantza indartzea.

3 Izaera

Kode hau Leioako Udalaren Osotasun Sistemaren barruan sartzen da, eta 859/23 Ebazpenaren eta 509/24/2 Ebazpenaren bidez onartutako Alkatetzaren Jarraibideen ondorio da. Jarraibide horiek, besteak beste, Idazkaritza sailaren esku uzten dute plangintza estrategikorako sistema oso bat diseinatzea, udalaren osotasun publikoan. Testu hau osotasun-sistema honen zutabeetako bat da.

Horren edukia Enplegatu Publikoaren Oinarrizko Estatutuaren 52. artikulutik 54.era bitartekoetan ezarritakoaren arabera prestatu da, eta artikuluko horietan jasotako printzipioak erabat errespetatu eta zabaldu dira testu honetan.

Kode hori nahitaez bete beharko dute Udaleko enplegatu publiko guztiak, bai eta Euskararen Erakundeak eta Soinu Atadiak ere, testu honetan ezarritako baldintzetan (aldez aurretik langile horiek bat eginda), eta ez da beharrezkoa izango enplegatu publikoek berariaz atxikitzeko egintzarik egitea.

Bestalde, kode horrek ez du hartzaileei aplikatu dakiekeen diziplina-edukirik, TREBEP-en 52. artikulua azken zatian ezarritako salbuespenekin, eta, soilik bertan jasotako alderdietan. Hala ere,

jokabide desegokiak gaitzestea aurreikusten da, baita gomendioak, iradokizunak eta oharrak proposatzea ere. Horien xehetasuna kode honen 6. puntuan jasotzen da.

Onartu ondoren, Udalak komunikazio, prestakuntza- eta sentsibilizazio-prozesu bati ekingo dio, eragindako pertsona guztiek haren edukia ezagutu eta uler dezaten eta praktikan jar dezaten.

4 Kontzeptuak

Etika publikoaren esparruan aplikatu beharreko araudian hainbat termino daude. Horregatik, beharrezkotzat jotzen da dokumentu honetan aipatzen den araudiak erabilitako terminoak jarraian jasotzea. Alde batetik, Enplegatu Publikoaren Oinarriko Estatutuaren 52. artikulutik 54.era bitartekoetan enplegatu publikoen betebeharrak aurkezten dira, printzipio etikoetan eta jokabide-printzipioetan oinarrituta. Gainera, Euskal Enplegu Publikoari buruzko abenduaren 1eko 11/2022 Legeak, 166. artikuluan, euskal enplegatu publikoen etika eta jokabide-kodea inspiratzen duten printzipio orokorrez hitz egiten da.

Kontzeptu horiek alde batera utzita, Leioako Udaleko eta haren erakunde autonomoetako enplegatu publikoentzako etika eta jokabide-kode hau zer terminotan agertuko den eta zer terminok antolatuko duten zehazten da jarraian, bakoitzaren irismena behar bezala interpretatzen eta ulertzen dela ziurtatzeko:

- **PRINTZPIOAK:** Parametro etiko unibertsalak dira, eta gizarte-bizitza orientatzera bideratuta daude, eta, kasu zehatz honetan, enplegatu publikoek beren lanbide-jarduneari duten ekintzara.
- **BALIO ETIKOAK:** Funtsezko printzipioak dira, enplegatu publikoen jokabidea eta erabakiak gidatzen dituztenak, beren eginkizunak betetzean. Balio horiek estandar moral eta sozialetan oinarritzen dira. Balio etikoek oinarri sendoa ematen dute, enplegatu publikoen ekintzak guztien onerako eta karguari datzekion betebeharrak betetzeko bideratzen dituenak.
- **JOKABIDE-ARAUAK:** Arau espezifikoak eta jarraibideak dira, enplegatu publikoen, kasu honetan, beren kargua betetzean izango duten portaera zehazten dutenak. Arau horiek definitzen dute zer ekintza eta jarrera diren egokiak beren eginkizunak betetzeko, eta zeintzuk saihestu behar diren printzipio etikoekin eta komunitatearen interesekin bateraezinezak direlako.

5 Balio-etikoak eta jokabide-arauak

Jarraian jasotzen diren balio etikoak eta jokabide-arauak kontuan hartuko dituzte udal-enplegatu publikoek beren lanbide-jarduera guztietan. Balio horiek erabakiak hartzeko prozesuetan, udal-politiken garapenean eta kasu bakoitzean hartzen diren prozeduretan txertatu beharko dituzte.

Udal-langileek, beren eginkizunak betetzean, balio horiek sartuko dituzte kargu publikoekin, beste enplegatu publiko batzuekin, gizarte-elkarteekin edo herritarrekin dituzten harremanetan, udalerriarren zentzurik zabalenean, eta horien arabera ere zaindu beharko dira.

Enplegatu publikoek Konstituzioa, legeak eta gainerako ordenamendu juridikoa errespetatuko dituzte, eta beren jokabide profesionala araudian identifikatutako printzipio etikoek eta jokabide-printzipioek gidatuko dute, BALIO ETIKO hauek betetzeko arreta berezia jarrita:

5.1 Integritatea

Udaleko langile publikoen osotasunak indartu egiten du herritarrek tokiko administrazioan duten konfiantza. Ez da onartuko interes pertsonalek gidatutako jokabide publikorik. Gainera, bere edozein

eginkizun publiko betetzean dituen konpromisoak eta betebeharrak zorrotz betetzeko portaera etiko ukiezinak bere lan profesionala duintzen du.

Horretarako, honako jokabide-arau hauek kontuan hartu beharko dira:

- Enplegatu publikoek lanpostuari esleitutako eginkizunak beteko dituzte, bai eta esleitzen zaizkienak ere, betiere interes publikoa asetzeari bileratuz, behar bezalako inplikazioarekin eta beti herritarrei bidezko tratua bermatuz.
- Kanpoko eraginak edo interferentziak saihestuko dituzte, bai eta beren funtzio publikoetan eragina izan dezaketen edozein presio mediatiko edo goragokoren presioa ere, eta arrazoizko zalantzak sortuko dituzte beren jardun profesionalari buruz.
- Pertsona edo erakunde jakin batzuekiko faboritismoz har daitekeen edozein jarduerara saihestuko dute.
- Lanpostuan aritzean proposatzen edo iradokitzen zaien edozein abantaila, zuzena edo zeharkakoa, edo onura, baztertuko dute, eta, hala badagokio, disuasio-neurri gisa agerian utziko dute.
- Beti justifikatuko dituzte beren jarduerak, txostenak, ebazpenak, proposamenak eta proiektuak, datu tekniko, objektibo eta egokiek.
- Beti errespetatuko dute aplikatu beharreko bateraezintasun-araubidea.

5.2 Inpartzialtasuna eta objektibotasuna

Udal-enplegatu publikoen jarduerara profesionalak irizpide objektibo, tekniko eta neutralak izan behar ditu gidari, interes orokorrean oinarritutakoak, eta eragin eta orientabide politikoetatik edo bestelakoetatik urrun egon behar du, exekutiboarekiko eta gobernu-ekintzarekiko lankidetzara profesionalari dagokiona izan ezik, betiere leialtasun instituzionaletik, zerbitzu publikotik eta legezketasunaren defentsa zorrotzetik abiatuta.

Horretarako, honako jokabide-arau hauek kontuan hartu beharko dira:

- Udal-enplegatu publikoek objektibotasuna aplikatuko dute beren lanbide-jarduerara osoan, eta, bereziki, lanpostuak eskuratzeko, sustatzeko eta hornitzeko prozeduretan, kontratazio publikorako prozeduretan, dirulaguntzak izapidetzeko prozeduretan edo publikizatearen eta lehia askearen printzipioak ezarritako edozein lege-eskakizun betetzeko prozeduretan, bai eta beren eginkizunak betetzean inpartzialtasuna babesteko prozeduretan ere.
- Beren eginkizunak betetzean hartzen duten edozein proposamen, txosten edo erabaki arrazoituko dute, modu horretan jarduteko arrazoiak argi gera daitezkeen.
- Haien txostenak, proposamenak eta jarduerak egitate eta datu teknikoetara mugatuko dira, eta ez dira onartuko balio arbitrarioko judizioak edo kontrastatu gabeko usteak.
- Beren lanpostua edo kargua betetzean, edozein merkataritza-, enpresa- edo bestelako interesekiko independentzia mantenduko dute.
- Ez dute eraginik izango, ez pertsonalki, ez beren kargura dituzten beste pertsona batzuen bidez, administrazio-izapideak edo prozedurak arintzen edo ebatzen, bidezko arrazoirik gabe, eta, inola ere ez, horrek norberaren onurarako pribilegio edo abantaila justifikatu gabea dakarrenean.
- Ez du enplegatu publikoaren izaera erabiliko edozein abantaila lortzeko, ez publikoa ez pribatua.

5.3 Zintzotasuna

Udaleko enplegatu publikoek interes publikora eta herritarren interesetara soilik bideratuko dute beren jarduera profesionala, eta ez dute parte hartuko beren interesei edo, ahal den neurrian, familiaren edo lagunen interesei eragiten dien edo eragin diezaiekeen gairen batekin zerikusia duten administrazio-prozedura edo egintzetan.

5.3.1 Interes-gatazka

Interes-gatazka bat egongo da, interes publiko baten edo batzuen eta izaera pribatuko edo publikoko beste interes batzuen arteko interferentzia-egoera bat agertzen denean, eta horrek arriskuan jar lezake betebeharrak publiko nagusiaren egikaritze independente, objektibo eta inpartziala. Haren kontzeptualizazioa eta garapena Iruzuraren aurkako Planean jasota dago, eta horri lotzen gatazka.

Legeak ezartzen dituenak eta bertan jasotzen diren betebeharrak alde batera utzi gabe, honako jokabide-arau hauek beteko dira eremu horretan:

- Udal enplegatu publikoek, ahal den neurrian, idatziz adierazi beharko dute, horretarako ezarritako prozeduraren arabera, eta Udalaren iruzurraren aurkako neurrien planean jasota, interes-gatazka edo horren itxura dagoen kasuak, eta ez dute parte hartuko, ez zuzenean ez zeharka, dagokion prozeduran, aplikatzekoa den araudiaren arabera.
- Ez dute betebeharrak ekonomikorik hartuko, eta ez dute parte hartuko finantza- edo ondare-eragiketetan, ezta pertsonekin edo erakundeekin egindako negozio juridikoetan ere, enplegatu publiko izateari dagokionez interes-gatazka sor daitekeenean.
- Era berean, ez dituzte beren eskumen instituzionalak erabiliko prozedurak arintzeko, kargetatik salbuesteko edo hirugarrenei Leioakoak ez diren interesengatik onura motaren bat emateko.
- Barne Informazio Sistemaren bidez (Salaketa Kanala) eta hura erabiltzeko onartutako prozeduran jasotako baldintzetan, edozein arau-hauste edo ustelkeria-egoeraren berri emango dute.
- Ez dute onartuko beren zintzotasuna zalantzan jar dezakeen onurarik, erabakiak hartzea edo horietan parte hartzea baldintzatzen duenik edo baldintzatu dezakeenik, beren lanbide-eragileentzako gaitan.

5.3.2 Oparien politika

Udaleko enplegatu publikoek uko egingo diote pertsona edo erakunde publiko edo pribatuen opari edo zerbitzu orori, baldin eta ohiko, gizarteko eta gizalegezko erabileretatik haratago badoa eta beren karguengatik ematen badute.

Horretarako, jokabide-arau hauek bete beharko dira:

- Beren lanpostua kontuan hartuta egin daitekeen edozein opari, zerbitzu, onura edo mesede errefusatu dute beren buruarentzat edo familiarentzat, edozein dela ere opariaren izaera, eta oparia eskaini duen pertsonari edo erakundeari itzuli beharko diote. Itzultzea edo ukatzea ezinezkoa bada, toki-administrazioaren esku jarri beharko da, ondare-arloan eskumena duen organoaren bitartez, haren xedea kudea dezan.
- Uko egingo diote beren erantzukizun publikoen eremu espezifikoan kontratatu diren edo objektiboki kontratatuak izan daitezkeen enpresa edo partikularren opariei, salbu eta ez badute gizalege sozialik edo protokolozko arretarik erakusten.
- Ez dute onartuko diruzko edo gauzazko ordainsaririk hitzaldiak emategatik edo eztabaida-paneletan parte hartzeagatik, jarduera kualifikazioen edo jarduera profesionalen arabera egiten denean izan ezik.

- Bidaiei dagokienez, erakunde publiko edo pribatuek, ordezkaritza-kargu publikoaren erantzukizunekin zerikusi zuzena duten gaietan, deitutako jarduera, bilera, jardunaldi edo biltzarretara ofizialki gonbidatuz gero, hirugarrenek bidaia-, hotel- eta mantenu-txartelak ordaintzea baino ez dute onartuko.

5.4 Eredugarritasuna

Enplegatu publikoek beren jokabide profesionalaren esparruan egindako jarduerak jokabide eredugarria izango dute gidari, eta horrek funtzio publikoaren prestigioa eta Udalak erakunde gisa duen irudia bultzatuko ditu, Leioa markari Gobernu Onarekin eta Administrazio Onarekin lotutako balioak emanez. Jardunbide egokiak erabiltzeak kultura zibikoa eta arauen barneratze soziala bultzatuko ditu.

Enplegatu publikoek jakin behar dute beren lana interes orokorrarekin eta herritarren zerbitzuarekin zuzenean lotuta dagoela, eta kontzeptu horrek gidari izan behar du.

Horretarako, honako jokabide-arau hauek kontuan hartu beharko dira:

- Enplegatu publikoek, beren lanbide-jardunaren bidez, giro etikoa lortzen lagunduko dute, irudi eredugarria eta legitimitatea indartzeko. Lan-giroan konfiantza, errespetua eta elkartasun profesionala nagusituko dira.
- Ez dute Udalak edo haren udal-erakundeek beren esku jartzen dituzten ondasun, baliabide, eta zerbitzuen erabilera desegokia egingo, betetzen dituzten eginkizunak direla eta, eta ez dituzte interes publikoetatik kanpoko behar pertsonalak asetzeko erabiliko.
- Ardura-postuak betetzen dituzten edo beren ardurapean beste pertsona batzuk dituzten enplegatu publikoek arreta etikoko jokabide berezia izango dute.
- Udalaren izen onari, duintasunari edo irudi instituzionalari kalte egiten dion edozein ekintza edo ez-egite saihestuko dute, herritarrek beren sistema instituzionalean duten konfiantza urratzea saihestuz.
- Beren gailu mugikor pertsonalak eta Internet-a modu arduratsuan erabiliko dituzte lan-ordu eta -espazioetan, betiere horiek beren zereginetan oztoporik eragin ez dezaten, eta herritarrei arreta emateko uneetan horiek erabili ez ditzaten.
- Lanaldiko atsedenaldiak planifikatuko dituzte gainerako lankideekin, herritarrak lanera ez joategatik kaltetuak izan ez daitezzen.
- Arduratsuak izango dira lanaldia eta lan-ordutegia betetzeari dagokionez.

5.5 Erantzukizuna

Udaleko enplegatu publikoek behar besteko arduraz eta arretaz jardungo dute beren jardun profesionalak arriskurik sor ez dezan edo Udalaren ardurapeko baliabide eta prozedurak arriskuan jar ez ditzan.

Horretarako, honako jokabide-arau hauek kontuan hartu beharko dira:

- Udal-langile publikoek, beren eginkizunak garatzean, erantzukizun soziala sustatuko dute, konpromiso argia erakutsiz ingurumena babestearekin, lurraldearen antolamendu iraunkorrarekin, paisaia eta ondare natural, historiko eta kulturalarekin, garapen sozioekonomikoarekin, udalerraren erresilientziarekin eta belaunaldien arteko ekitatearekin.
- Beren lanpostua dela-eta ezagutzen dituzten gaiak buruzko diskrezio egokia izango dute, eta ezin izango dute lortutako informazioa erabili beren edo hirugarrenen onurarako, edo interes publikoaren kalterako.
- Isilpean gordeko dituzte, baita beren eginkizunak betetzeari utzi ondoren edo udaleko enplegatu publiko izateari utzi ondoren ere, informazio konfidentzial oro, baldin eta

informazio horren zabalkundea legez debekatuta badago, eta informazio horren berri izan badute.

- Herritarren datu pertsonalen babesa bermatuko dute beren jarduera guztietan, bereziki komunikazioetan eta bitarteko elektronikoen erabileran.
- Erakundeak zibersegurtasuna zaintzeko izendatutako langileek Udalak ezarritako arauak eta gomendioak beteko dituzte.
- Laneko segurtasunari eta osasunari buruzko arauak beteko dituzte, eta arlo horretan jasotzen dituzten gomendioak beteko dituzte.
- Beren gain hartuko dute beren jardueren erantzukizuna, eta, hala badagokio, ez dituzte gainerako enpleguengana bideratuko, haien zerbitzura egon edo ez, salbu eta kausa objektiboa dagoenean edo eginkizunak eskuordetzea aurreikusten denean.
- Hartutako ebazpen, egintza edo erabakietan neurri horien arrazoi objektiboak azaleratuko eta justifikatuko dituzte.
- Beren eskumenen esparruan, zerbitzu publikoetan herritarren kalterako izan daitekeen edozein desbideratze eta desoreka saihestuko dute.
- Sortzen ari diren teknologiak modu arduratsuan erabiliko dituzte, hala nola adimen artifiziak edo gainerako teknologia disruptiboak, diskriminazioa saihestuz, algoritmoetan oinarritzen diren erabaki guztietan ekitatea ziurtatuz eta komunitatearen ongizatean eta aurrerabidean laguntzen duten kasuetan bakarrik erabiliz, horiek izan ditzaketen alborapenei arreta berezia eskainiz eta horiek mugiarazteko jardunez, printzipio demokratikoekin eta oinarrizko balio etikoekin bat etorrituz.

5.6 Errespetua

Elkarbizitza, elkartasuna eta tolerantzia izan behar dira antolaketa-giro on baten oinarria, bai eta Udalean lan egiten duten edo erakundearekin era batera edo bestera harremanak dituzten gainerako pertsonak tratatzeko oinarria ere.

Horretarako, honako jokabide-arau hauek kontuan hartu beharko dira:

- Enplegatu publikoek, beren eginkizunak eta portaera gauzatzuz, laneko eta lanbideko giroa sustatuko dute, non lehentasuna emango baitzaie elkarrekiko errespetuari, aniztasunari, aniztasunari eta emakumeen eta gizonen benetako berdintasunari. Ez da onartuko mespretxuzko terminoak erabiltzea, ezta edozein motatako diskriminazio-praktikak egitea ere (generoa, sinesmenak, ideologia, sexu-orientazioa, arraza edo dibertsitate funtzionala).
- Lankideak, nagusiak eta, bereziki, beren ardurapeko pertsonak duintasunez, errespetuz, adeitasunez eta enpatiaz tratatuko dituzte, beste pertsonarekiko begirunerik gabeko tratua edo deskalifikazioa edo iraina saihestuz.
- Neurritz jokatu dute gatazka, tentsio edo desadostasun posibleen aurrean, barnean edo kanpoan.
- Herritarrekiko harremanen ezaugarri nagusiak zuzentasuna, adeitasuna, enpatia, asertibitatea, proaktibitatea, duintasuna eta entzute aktiboa izango dira. Berezi, mespretxuzko terminoak edo irainak erabiltzeari uko egingo diote, hitzezko edo hitzik gabeko hizkuntzaren bidez, arraza-, etnia-, erlijio-, ideologia-, desgaitasun-, adin-, sexu-, hizkuntza- edo beste edozein baldintza edo inguruabar pertsonal edo sozialengatik bereizkeria oro saihestuz.
- Beren eginkizunetan sentsibilitate eta enpatia bereziz jardungo dute pertsona eta/edo kolektibo ahulekin lan egiten dutenean.
- Beste enplegatu publiko batzuen edo Udalarekin harremana duen edozein pertsonaren aurkako laneko jazarpena edo jazarpen pertsonala dakarren edozein jarduera saihestuko dute. Horrelako jardueretarako, urtarrilaren 16ko 157/2024 Ebazpenaren bidez onartutako Laneko gatazkak, laneko jazarpena, sexu-jazarpena eta sexuagatiko edo generoagatiko jazarpena eta laneko indarkeria prebenitzeko eta horiei aurre egiteko prozeduran xedatutakoa

beteko da. Jardun-protokolo bat da, lanean gatazka-egoerak prebenitzeko edo, hala badagokio, desagerrarazteko beharrezkoak diren neurriak ezartzeko helburua duena, eta protokolo horretan aurreikusitako protokoloen eta neurrien arabera jokatu da.

- Hierarkian gorago daudenen jarraibide profesionalak beteko dituzte, non eta ez duten ordenamendu juridikoa urratzen; kasu horretan, salaketa jarri beharko dute, legez ezarritako bideak erabiliz.
- Hitzkuntza-koofizialtasunaren esparrua erabat errespetatuz jardungo dute. Horretarako, euskara-planean eta Leioako euskararen erabilera-planean ezarritako jokabide-arauak bete beharko dira.

5.7 Eraginkortasuna eta efizientzia

Udaleko langile publikoek beren lanpostuari dagozkion eginkizunak eta zereginak bete behar dituzte, bai eta agintzen zaizkien gainerako zereginak ere, arduraz, betiere eraginkortasun eta efizientzia-printzipioak kontuan hartuta eta ematen dituzten zerbitzuak etengabe hobetzen saiatuta.

Horretarako, honako jokabide-arau hauek kontuan hartu beharko dira:

- Udal enplegatu publikoek kudeatzen dituzten ondasun eta baliabide publikoen erabilera optimizatuko dute, ondasun eta baliabide horien kontserbazioa zainduko dute eta ondasun eta baliabide horiek xahutzea edo xahutzea saihestuko dute.
- Udalaren finantza-iraunkortasuna bermatuko dute bere erantzukizunaren eta jarduera profesionalaren eremuan esleitutako politika publikoen diseinuan, ebazpenean eta kudeaketan.
- Dagozkien edo agintzen zaizkien zereginak arretaz beteko dituzte, eta, hala badagokio, beren eskumeneko prozedurak edo espedienteak epearen barruan ebatziko dituzte, espedienteak bideratzeko ezarritako ordenaren arabera.
- Eskura dituzten baliabide guztiak jarriko dituzte Leioako Udalaren politika publikoak arrakastatsua izan daitezen emaitzetan eta herritarrengan eragin positiboa izan dezaten.
- Informazioa agiri bidez jasotzea eta gordetzea bermatuko dute, ondoren egoki irizten zaionari helarazteko.
- Udalak gaitutako kanalak eta espazioak erabiliko dituzte kudeaketa hobetzeko proposamenak egiteko, dagozkien unitateen edo prozeduren eraginkortasun, efizientzia eta ekonomia handiagoa lortze aldera.
- Ahal den neurrian, proposatutako gomendioak ezarriko dituzte, kanpoko berrikuspen edo auditorietatik eratorriak.
- Erakundeetan gerta daitezkeen aldaketekiko hartzaile eta hartzaile izango dira, horien inplementazioan parte hartuz eta behar diren aldaketetara egokituz.
- Udal-aurrekontua erabiliko dute helburuak diseinatzeko eta emaitzak lortzeko politika eta kudeaketa bateratzeko tresna gisa.
- Udalerriko baliabide publikoak arduraz eta efizientzia- eta ekonomia-irizpideekin kudeatuko dituzte. Kasu horretan, aurrekontu errealistak eta doituak diseinatuko dituzte, eta, ikuspuntu teknikoak, gastuari eusteko eta zerbitzuen kostua kontrolatzeko politikak ezartzea proposatuko dute, eta baliabide publikoak gaizki kudeatzeagatik herritarrak zergetan zigortzea saihestuko dute.
- Barneko zein kanpoko kontrol- eta gainbegiratze-jarduerak erraztuko dituzte, eta ez dute oztopatuko kontrol horiek proposatzen duten edozein neurri gauzatzea, justifikazio eta gardentasun egokiarekin.
- Sareko lana sustatuko dute, eta, bereziki, informazioaren eta komunikazioen teknologien bidezko politika eta kudeaketa lerrotatuko dituzte.

5.8 Bikaintasuna eta dedikazioa

Udaleko enplegatu publikoek profesionaltasun handiko irizpideen arabera beteko dituzte beren lanpostuaren eginkizunetatik eratorritako zereginak, bikaintasuna lortu eta, horrela, zerbitzu publikorako bokazio irmoa izan dezaten.

Horretarako, honako jokabide-arau hauek kontuan hartu beharko dira:

- Udal-enplegatu publikoek etengabe hobetuko dituzte beren lanbide-gaitasunak, eta, besteak beste, beren lanbide-ibilbidea zabalduko dute, Udalak lanbide-profilak optimizatzeko diseinatzen dituen prestakuntza-programen eta proiektuen bidez.
- Beren ezagutzak eta trebetasunak beren lan-eremuan gertatzen diren aldaketetara egokituko dituzte.
- Lankidetzalana eta talde-espirtua garatuko dute, erakundearen errendimendu eta emaitza hobek lortzen laguntzeko, udal-zerbitzu publikoen erabiltzaileen mesedetan.
- Aktiboki parte hartuko dute Udalak abian jartzen dituen gaitasunak ebaluatzeko prozesuetan edo kudeaketa hobetzeko beste prozesu batzuetan.
- Aktiboki lagunduko dute plantilla zahartzearen eta ezagutza hori lanpostu horiek betetzen dituzten langile berriei transferitzeko beharraren ondorioz Udalak abian jarriko dituen ezagutza kudeatzeko prozesuetan.
- Aginte-planean – erakundea kudeatzeko plan estrategikoan – eta gainerako udal-planetan jasotako jomugan eta helburuen bidez lan egingo dute, bai eta kudeaketa horren emaitzak ebaluatu ahal izateko ezarritako adierazleak betez ere.
- Fitxa profesionalaren datuak egiazkoak eta egiaztagarriak izan beharko dute.
- Esleituta dituzten zereginetikiko konpromiso osoa izango dute, eta beren eginkizunak betetzean interes publikoak erabat asetzen saiatuko dira.
- Efizientzia bilatuko dute baliabide pertsonalen, teknologikoen edo kudeaketa-prozesuen erabileran.

5.9 Lidergoa

Leioako Udaleko enplegatu publikoen jarduna, bereziki langileak beren kargura dituztenena, inplikazioak, emateak, konpromisoak, leialtasunak eta erakundeko kide izatearen sentimenduak gidatuko dute.

Horretarako, honako jokabide-arau hauek kontuan hartu beharko dira:

- Udal-langile publikoek lehenetsuna emango diete ikuspegi estrategikoari eta plangintzari, udalerraren arazoaren konponbidea eta oraingo eta etorkizuneko erronka handiak aurreikusteko.
- Erakundeko pertsona guztiei proiektuarekiko gogo bizia emango diete, eta entrega eta konpromisoa eskatuko diete.
- Lankidetzalana eta talde-espirtua bultzatuko dituzte, erakundearen errendimendua eta emaitzak hobetzen laguntzeko, zerbitzu publikoen erabiltzaileen mesedetan.
- Hala badagokio, egokitzat jotzen dituzten gaiak eskuordetuko dituzte, aldeztatik aurretik prozesuan trebatu eta lagundu ondoren, herritarrei ematen zaizkien zerbitzuen eraginkortasuna hobetzeko.

5.10 Berrikuntza

Udalaren zerbitzura dauden pertsonen lan-metodoak eta politika publikoen garapena hobetzeko proposamenak egingo dituzte, kudeaketa publikoko eremu bakoitzean duten ezagutza eta esperientzia partekatuz.

Horretarako, honako jokabide-arau hauek kontuan hartu beharko dira:

- Udal-enplegatu publikoek kudeaketa-kultura bat garatuko dute, proiektuetan, sormenean eta ekimenean inplikatzeko eta eremu publikoan berrikuntza-praktikak bultzatzeko.
- Prozedurak eta izapideak sinplifikatzea sustatuko dute, hazkunde ekonomikoa sustatzeko, karga burokratikoak ezabatzeko eta erabiltzaile-esperientzia hobetzeko, herritarrei zerbitzu publikoa emateko bokazioarekin.
- Ezagutza, esperientzia eta jardunbide egokiak partekatuko dituzte beren taldeko eta Udaleko edo beste administrazio publiko batzuetako beste kide batzuekin.
- Udaleko beste pertsona batzuk trebatzen saiatuko dira espezialistak diren gaitetan, eta sartu berri diren lankideei beharrezko laguntza emango diete.
- Lan-ingurune parte-hartzaileen garapena sustatuko dute, guztiek beren potentziala aprobetxatzeko eta beren talentua, gaitasunak eta gaitasunak, sortzetikoak edo eskuratuak, optimizatzeko.
- Bere ardurapean dauden langileen sormena eta ekimena sustatuko dute, baita kudeatzen dituzten proiektuetan inplikatzeko eta berrikuntza publikoarekiko konpromisoa ere.
- Beren ibilbidean planteatzen diren metodo eta erronka berrietara etengabe egokitzeko eta eraldatzeko kultura gauzatuko dute.
- Aktiboki parte hartuko dute Lab kulturaren (Leioa HUB) jarduerarekin eta sustapenarekin lotutako esperientzia eta proiektuetan, erakunde beraren barruan, antolaketa-laborategien edo antzeko ekimenen bidez.
- Adimen artifizialaren eta beste teknologia disruptibo batzuen arloko etengabeko prestakuntza lortzen saiatuko dira, teknologia horiek izan ditzaketen inpaktu etikoak eta sozialak kontuan hartuta.

5.11 Gardentasuna eta datuen irekiera

Enplegatu publikoen jardunak gardena eta irigarria izan behar du, legeek ezarritako mugak, datu pertsonalen babesa eta pertsonen oinarrizko eskubideen errespetua beste mugarik gabe. Gardentasunak, publizitate aktiboaren dimentsioan, funtsezko helburutzat izango du herritarrei informazio publiko garrantzitsu oro edo indarrean dagoen araudiaren arabera eskatzen dena ematea.

Horretarako, honako jokabide-arau hauek kontuan hartu beharko dira:

- Udal-langile publikoek erraz ulertzeko moduko hizkera erabiltzen saiatuko dira administrazio-espedituetan eta herritarrei ematen zaizkien erantzunetan edo informazioan.
- Herritarrei interesgarri izan dakiekeen informazio publiko guztia eman beharko diete, gardentasun-legerian aurreikusitako publizitate aktiboko betebeharrak betetzen direla zainduz eta gardentasun-plusa emanez.
- Ematen zaizkien informazio-eskaerei erantzun arinak eta behar bezala arrazoituak emango dizkietela bermatuko dute.
- Parte-hartzearen kultura sustatuko dute, ekimenak, proiektuak, planak, estrategiak edo bestelako jarduerak herritarren partaidetza-prozesuen mende jarritz.
- www.leioa.eu webgunearen eta www.leioazabalik.leioa.net gardentasun-atariaren egitura eta edukiak ezagutuko dituzte, baita administrazio elektronikoaren funtzionamendua ere, informazioa herritarren onurarako aprobetxatzeko.

- Barneratuko dute izapidetzen dituzten prozedurei informazio publikoa eskatu ahal izango zaiela eta herritarrek zenbaketa egin ahal izango dutela, eskaera horiei azkar, argi, osorik eta eraginkortasunez erantzun ahal izateko, legezko mugen kalterik gabe.
- Informazio publikoa berrerabiltzea bultzatuko dute, hazkunde ekonomikoa eta enplegua hobetzeko.
- Datu publikoen irekiera eraginkorra bultzatuko dute, betiere datu pertsonalen babesa errespetatuz.
- Udalak diseinatu eta onartutako komunikazio- eta hedapen-estrategiarekin lankidetzan arituko dira, interesgarritzat jotzen den informazioa zabaltzeko. Eredu horretako arduradunen zerbitzura egongo dira informazioa sortzen laguntzeko, planifikatutako ekintzak eta ekimenak komunikatzeko, eta beren jarduera-eremuarekin lotuta sor daitezkeen zalantzak argitzeko.
- Udal-langile publikoek herritarrekiko prestasunik onena erakutsiko dute, eta ahaleginak egingo dituzte beren eskariak ebazteko, beren eskubideen berri emateko, beren kexak eta iradokizunak kontuan hartzeko eta Udalaren zerbitzurako izaera helarazteko.
- Gardenak izango dira toki-erakundeak teknologia berriak erabiltzeari dagokionez, hala nola adimen artifiziala eta gainerako teknologia disruptiboak.

6 Leioako Udalaren Iruzuraren aurkako eta etika publikoko batzordea

Leioako Udalak Iruzuraren Aurkako eta Etika Publikoko Batzordea du, honako hauek osatua:

- Barne Informazioko Sistemaren organo arduraduna. Honako lanpostu hauek osatzen dute:
 - Idazkaritza, 1001/1 FHCN zenbakiduna (Chiara Camarón Pacheco, Sarrerako idazkaria) eta lehendakaria izango dena.
 - Idazkariordea, 1002/2 FHCN zenbakiduna (Eider Sarria Gutierrez da titularra) eta Batzordeko idazkaria izango da.
 - UTB Giza Baliabideen eta Kontratazioaren letradua (Leire Hernando).
- Gainerako kideak:
 - Udal-arkitektoa, 5001/34 zenbakidun (Anton Uncillak egina), lurralde-eremuaren ordezkari gisa.
 - Ekonomilaria, 2002/20 zenbakidun (Jon Bilbaok betetzen du), antolaketa-arloaren ordezkari gisa.
 - IMDko 7201/113 Zuzendaritza (Xanti Pérezek betetzen du), herritartasun arloaren ordezkari gisa.
 - Gizarte Zerbitzuen arduraduna, 6002/92 zenbakiduna (Virginia Velezek betetzen du), herritarren arloaren ordezkari gisa.
- Kanpoko aholkularitza emanez Batzordeari (Batzordeko kide izan gabe) eta harekin etengabe koordinatuta, Barne Kontrolaren arduraduna den Udaleko Kontuhartzaitza, 2001/17 zenbakiko lanpostua (Marta Aguilar, FHCN).

Udal-erakundeak osatzen duten gainerako pertsona eta arloekin elkarreragina izatea beharrezkoa denean, Informazioaren Barne Sistemaren ardura duen organoak gauzatuko du, eta, ondoren, Iruzuraren aurkako eta Etika Publikoko Batzordeari emango dio bere jardueren berri.

Iruzuraren aurkako Batzordearen parte diren eginkizunez gain, Chiara Camarón Pacheco eta Eider Sarria Gutierrez, otsailaren 27ko 2023/859 Ebazpenaren bidez izendatutakoek, 2023/1107P espedientearen esparruan, erantzukideak eta Udal Osotasun Publikoaren Sistema Osoaren zuzendaritza teknikoaren arduradunak, horrez gain, prozedura osoaren instrukzioa egingo dute ebazpena eman aurretik.

Oharra: bi pertsona herritar sartzen dira, kontuan hartuta dirulaguntzek/hitzarmenek oso garrantzi erlatibo handia duela iruzurraren aurkako planean.

6.1 Funtzioak

Leioako Udaleko Iruzuraren aurkako eta Etika Publikoko Batzordearen eginkizunak, etika eta jokabide-kode honi dagokionez, honako hauek izango dira:

- Iruzuraren aurkako planean berariaz zerrendatutako eta esleitutako guztiak, PRTR funtsei lotuta egon edo ez. Iruzuraren aurkako plana egiteko erabiliko den iruzurrari aurre egiteko estrategiaren diseinua artikulatu eta bere gain hartu ahal izango du, bai eta haren jarraipena, eguneratzea eta emaitza ebaluatzea ere.
- Kode hau zabaltzea, barneratzea eta behar bezala betetzea sustatzea.
- Udaleko langileen eginkizunetan jokabide desegokiak agertzea prebenitzea eta, horrela, Leioako Udalaren irudia eta giro etikoa zaintzea.
- Sor daitezkeen zalantza eta dilema etikoak ebaztea, txostenak edo gomendioak eginez.
- Kode honetan jasotako balioak eta jokabide-arauak ez betetzeari buruzko keak edo salaketak jasotzea.
- Aurreko puntuan aipatutako keak eta salaketak izapidetzea, eta Leioako Udaleko gobernu-organoei proposamen gisa har dakizkiekeen erabakien bidez ebaztea, dagozkien ebazpenak har ditzaten.
- Batzordeak proposa ditzakeen eta erakundeko alkate-lehendakaritzak onar ditzakeen beste batzuk, edo, zuzenean, Batzordeak ofizioz agintzen dizkionak.

6.2 Iruzuraren aurkako eta etika publikoko Batzordeak har ditzakeen neurriak

Leioako Udaleko Iruzuraren aurkako eta Etika Publikoko Batzordeak ofizioz edo horretarako eskaera eginez jardun ahal izango du tokiko erakundeko edo sektore publikoko entitateko pertsona fisiko edo juridikoak, edo Leioako Udalean jardueraren bat izapidetu duen edo izapidetu nahi duen herritar edo erakundeak.

Kodea betetzen ez dela ikusiz gero, Batzordeak, etikaren edo kudeaketaren aldetik hobetzeko gomendio baten bidez, idatziz jakinaraziko dio gorabehera hori enplegatu publikoari, bere borondatez jokabide hori zuzentzeko neurriak har ditzan, jokabide horiek errepikatzea eragozteko. Nolanahi ere, enplegatu publikoak Batzordearen irizpideari aurka egin ahal izango dio idazki arrazoitu baten bidez. Alegazio-idazki hori jaso ondoren, Batzordeak lehen adierazitako gomendioa berretsi edo aldatuko du.

Ikusitako ez-betetzeak diziplina-ondorioak edo, hala badagokio, ondorio penalak ekar baditzake, Udaleko Iruzuraren aurkako eta Etika Publikoko Batzordeak, erasandako pertsonari entzun ondoren, txosten edo proposamen bat egingo du, eta organo eskudunari helaraziko dio, jarraitu beharreko prozedura ebalua dezan.

Batzordea komenigarritzat jotzen duen aldi guztietan bilduko da, eta, nolanahi ere, urtean bitan seihileko bakoitzeko lehen hilabetean. Batzordearen bilerak egin aurretik, Informazioaren Barne Zerbitzuaren organo arduraduna, haren ordezkari gisa, erakundearen Barne Kontroleko organoarekin bilduko da, bien artean koordinatutako jardun-ildoari eusteko eta bakoitzaren jardun-eremuan sortzen diren sinergieiei ahalik eta etekin handiena ateratzeko, udal-kudeaketan legezketasuna, eraginkortasuna eta efizientzia betetzeko estandarrak maximizatzeko. Erakundea emateko eta bere jarduera gardentasunaren gehieneko estandarren esparruan txertatzeko, Batzordearen bilerak hurrengo urteetarako egingo den Egutegi Instituzionalean sartuko dira.

7 Berrikuspena eta eguneratzea

Kode hori dokumentu bizia eta dinamikoa da, eta Iruzuraren aurkako eta Etika Publikoko Batzordeak aldian-aldian berrikusiko du, eguneratuta edukitzeko.

Kode hori indarrean egongo da baliogabetzea edo aldatzea onartzen ez den bitartean. Berrikuspenak eta aldaketak Alkatetzak Idazkaritza arloa bultzatzeko izendatutako pertsonak proposatuta egingo dira.

Dokumentu honen aldaketa eta eguneratze bakoitza onartzeko eskumena duen organo berak egin beharko du.